

**SOTE-
MUUTOSTUKI**

**KUNTA
LIITTO**

Vastaava lääkäri hyvinvointialueella

10.5.2022

Johanna Sorvettula

Johtava lakimies, VT, eMBA ja työryhmä Kaisa-Maria Kimmel, Tuula Kock, Sari Raassina ja Sami Uotinen

Vastaava lääkäri

- Olemme koonneet tähän esitykseen vastaavaa lääkäriä koskevat säännökset sekä vastaavan lääkärin rooliin liittyvät näkökohdat hyvinvointialueen organisaatiossa ja johtamisessa.
- Koonnin tavoitteena on selkeyttää vastaavan lääkärin tehtävien ja vastuun sisältöä hyvinvointialueen strategisessa, taktisessa ja operatiivisessa johtamisessa sekä sote-palvelujen järjestämistä vastuun toteuttamisessa ja omavalvonnassa.
- Vastaavan lääkärin tosiasiallisten vaikutusmahdollisuuksien takaaminen eri keinoin hyvinvointialueiden erilaisissa hallinnollisissa rakenteissa.

Vastaava lääkäri lainsäädännössä

Vastaava lääkäri

TerveydenhuoltoL 57 § Vastuu toimintayksikön terveyden- ja sairaanhoidosta

Terveydenhuollon toimintayksikössä on oltava vastaava lääkäri. Vastaavan lääkärin on **johdettava ja valvottava** toimintayksikön terveyden- ja sairaanhoitoa.

Potilaan **sairaanhoidon aloittamisesta ja lopettamisesta** sekä potilaan **siirtämisestä** toiseen toimintayksikköön päättää vastaava lääkäri tai *hänen antamiensa ohjeiden mukaan* muu laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilö.

Kuntaliiton HYV:n hallintosääntömalli:
Hyvinvointialueella on terveydenhuollon, sosiaalihuollon ja pelastustoimen toimintayksiköt.
Terveydenhuollon toimintayksikön vastaavana lääkärinä toimii X viranhaltija.

Vastaava lääkäri

- hoidon porrastuksen ja yhtenäisten hoitoperusteiden takaajana

Terveydenhuoltolaki 57 § HE 90/2010 vp, s. 149–150:

- Lääketieteellisten perusteiden yhteensovittaminen
- Väestön erilaisten tarpeiden yhteensovittaminen
- Hoitoperusteiden asianmukaisuus, organisaation linjaukset → esim. kalliiden lääkkeiden arviointiprosessin soveltaminen
- Hoidon porrastus
- Ohjeet toimintayksikön sisäisestä työnjaosta

→ On asioita, joita vain lääkärikoulutuksen omaava henkilö voi päättää / johtaa

Vastaavan lääkärin vastuu ja tehtävät hyvinvointialueella

Vastaavan lääkärin tehtävät

- Johtaminen
 - Palvelustrategian valmisteluun osallistuminen ja toteuttaminen
 - Resurssien kohdentaminen ja varmistaminen
 - Kustannusvastuu
 - Toiminnan tuloksellisuus, vaikuttavuus ja kustannusvaikuttavuus
 - Kehittäminen
 - Moniammatillinen osaaminen
 - Lääketieteellisen päätösvallan ja tehtävien järjestäminen
 - Sisäinen työnjako esim. ammattihenkilöiden kesken
- Valvonta ja seuranta (omavalvonta)
 - Laatu ja potilasturvallisuus
 - Selonottovelvollisuus
 - Oma palveluntuotanto
 - Ostopalvelut
 - Palvelusetelituottajat
- Prosessit ja ohjeet
 - Potilaan sairaanhoidon aloittaminen ja lopettaminen
 - Potilaan siirtäminen toiseen toimintayksikköön
 - Hoitopolkujen ja palveluketjujen kehittäminen

Vastaavan lääkärin tehtävät

- TerveydenhuoltoL 8 §:
 - näyttöön perustuvat ja hyvät hoito- ja toimintakäytännöt, suunnitelma laadunhallinnasta ja potilasturvallisuudesta
- Sote-järjestämisL:
 - 8 §: Riittävä henkilöstö ja asianmukaiset toimitilat
 - 10 § Palvelujen yhteensovittaminen, esim. palveluketjut ja yhdyspinnat
 - 11 § Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategia osana hyvinvointialuestrategiaa
 - 40 § Palvelutuotannon omavalvonta
 - 41 § Palvelutuotannon ohjaus- ja valvontavelvollisuus
- AsiakastietoL 28 §:
 - tietoturvasuunnitelma

Lääkärijohto hyvinvointialueen hallinnossa ja hallintosäännössä

- Terveydenhuoltolain (1326/2010) mukaan terveydenhuollon toimintayksikössä on oltava vastaava lääkäri.
- Vastaavan lääkärin on johdettava ja valvottava toimintayksikön terveyden- ja sairaanhoitoa.
- Hallintosäännössä ja johtamis-/toimintajärjestelmäkuvauksissa on oltava riittävät kirjaukset vastaavan lääkärin tehtävistä ja toimivallasta sekä vastaavan lääkärin läsnäolo- ja puheoikeudesta eri toimielimissä ja johtoryhmissä.
- Dokumentoitava lääkärijohdon muut roolit ja lääketieteellinen raportointi.
- Hallintosäännössä oltava terveydenhuollon toimintayksikköön kuuluvien esimerkiksi toimialajohtajien, vastuualuejohtajien ja toimintayksikköjohtajien päätöksentekovalta suhteessa vastaavaan lääkäriin.
- Vastaava lääkäri vastaa terveydenhuollon toimintayksikön palvelujen riittävydestä sekä määrällisesti että laadullisesti.

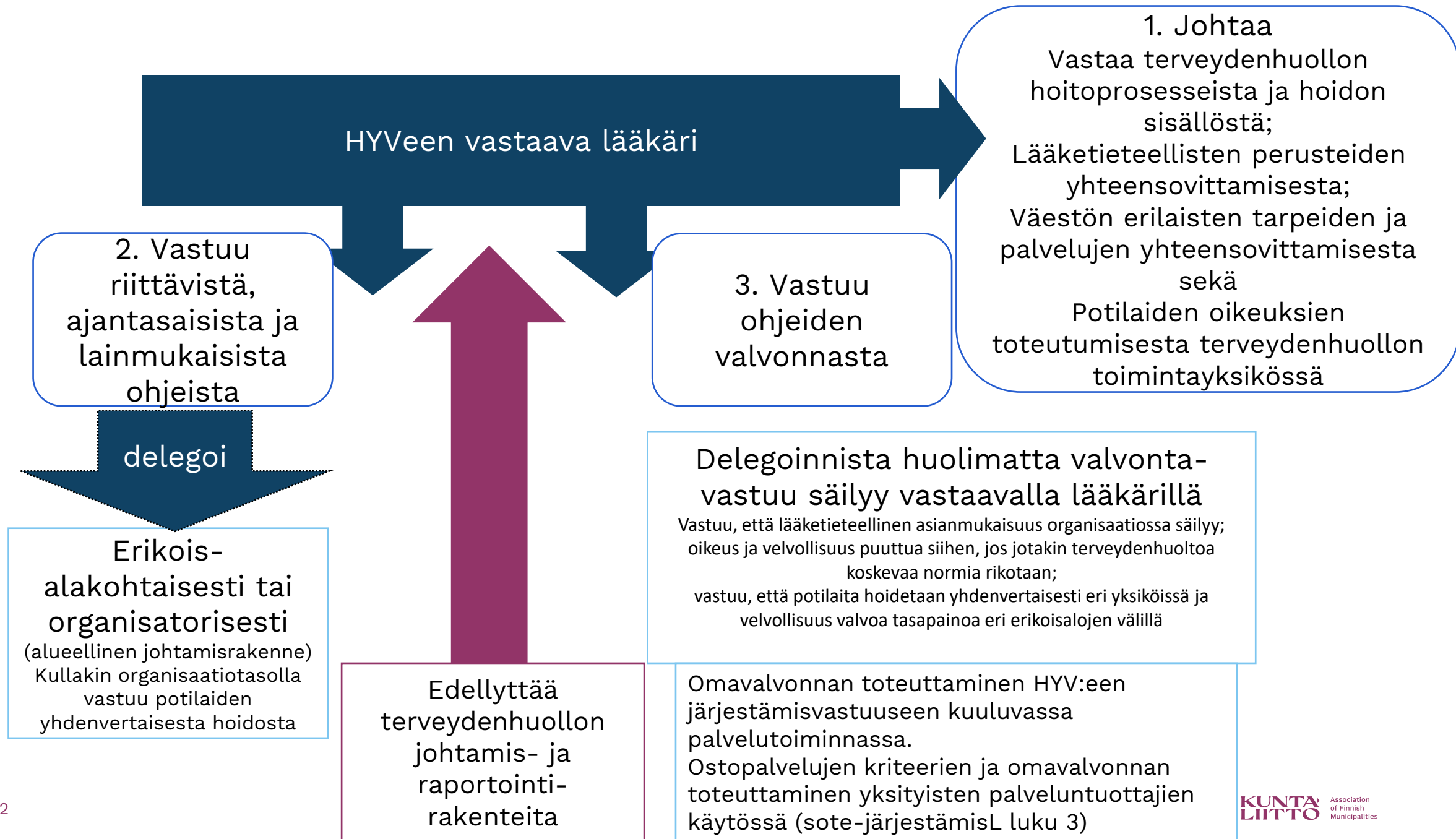
Vastaava lääkäri turvaa perusoikeuksien toteutumisen.

Palvelut ovat yhteensovitettuja, hoitoketjut ovat sujuvia ja ihmiset saavat tarpeenmukaiset ja vaikuttavat palvelut oikea-aikaisesti.

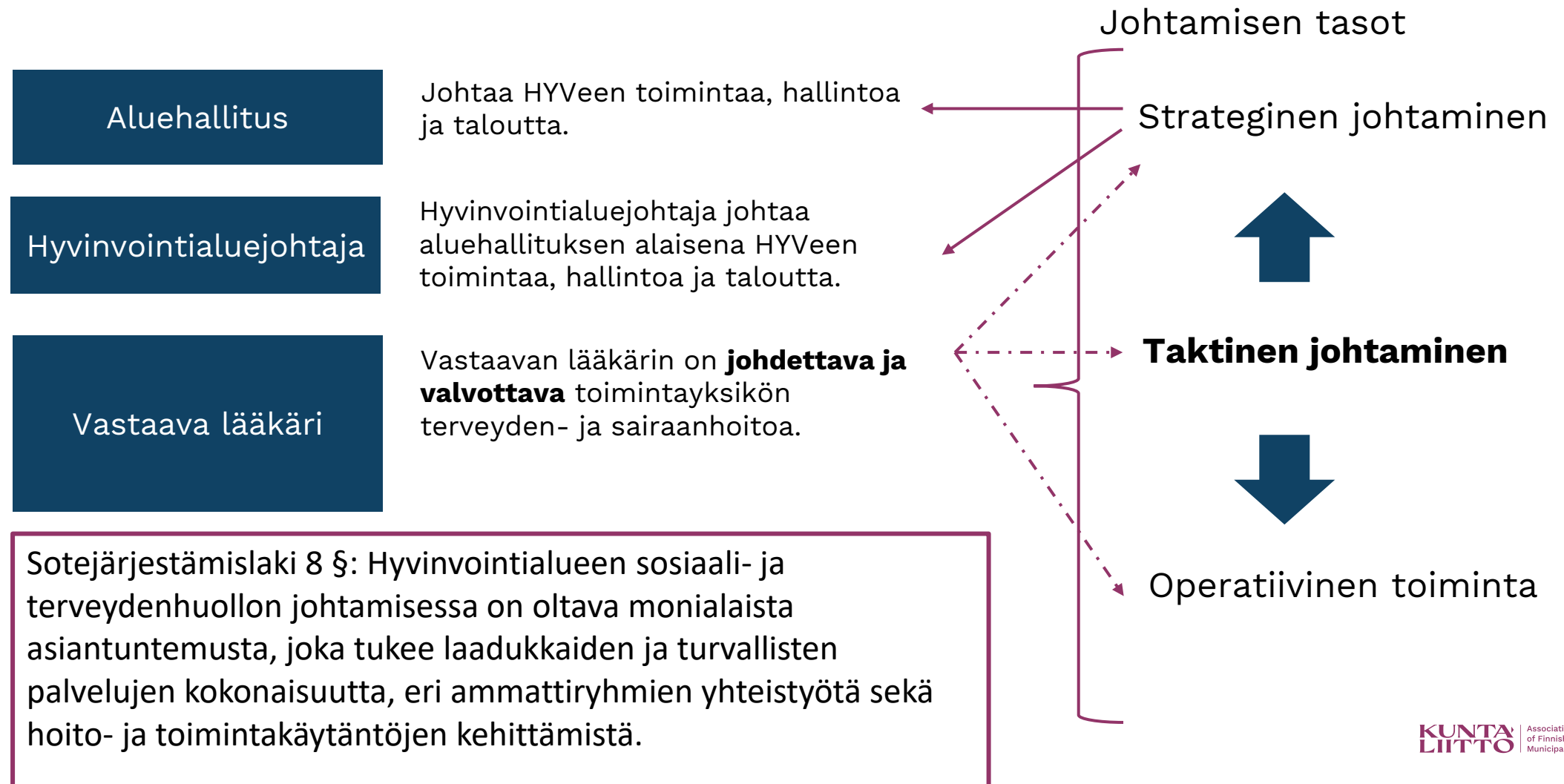
Hyvinvointialueuudistus ja terveydenhuollon vastaavan lääkärin vastuun kannalta*

Järjestämisvastuun sisältö:

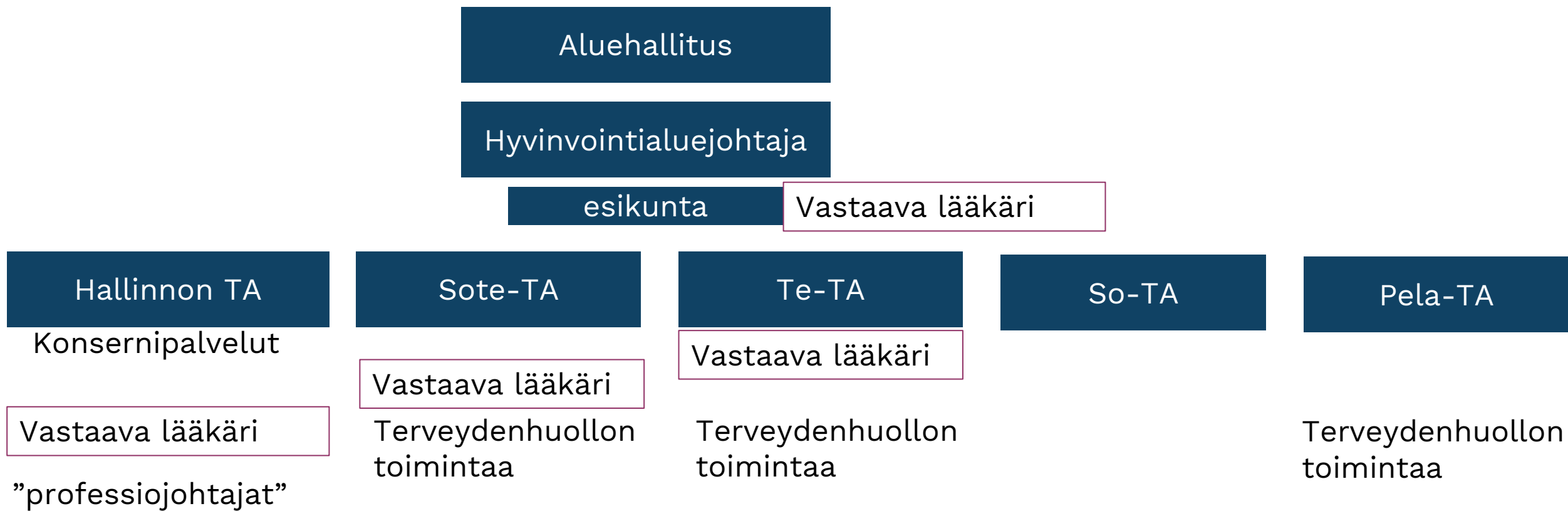
1. Tehtävien järjestämisvastuu; tehtävien ja niihin liittyvien velvoitteiden hoitaminen
2. **Asukkaiden oikeuksien toteutuminen***
3. **Palvelujen ja muiden toimenpiteiden yhdenvertainen saatavuus***
4. **Asukkaan palvelukokonaisuuksien yhteensovittaminen***
5. **Palveluketjujen toimivuus***
6. Palvelujen ja muiden toimenpiteiden tarpeen, määrän ja laadun määrittäminen
7. Palvelujen ja muiden toimenpiteiden tuottamistavan valinta
8. **Tuottamisen ohjaus ja valvonta***
9. **Viranomaistoimivallan käyttäminen***
10. Rahoitusvastuu

Vastaavan lääkärin rooli hyvinvointialueen johtamisjärjestelmässä

Tosiassiallinen vaikutusmahdollisuus eri organisoitumisvaihtoehdoissa

HYV:lla on laaja itsehallintoon kuuluva oikeus päättää toimielinrakenteestaan ja johtamis-/toimintajärjestelmästä. Hyvinvointialueen toimintaa tulee ohjata kokonaisuutena.

Tosiasiallinen vaikutusmahdollisuus

Terveyden ja sairaanhoidon 1) laatu ja 2) saatavuus

Näin ollen terveydenhuollossa hoitoon pääsyn ratkaisuja ohjaa osaltaan myös hoitoon pääsyyn liittyvät kriteerit, joista viimekädessä vastaa julkisessa terveydenhuollossa terveydenhuoltolain 57 §:n mukaan vastaava lääkäri, jonka ohjeita ja linjauksia muiden lääkäreiden tulee yksittäisiä hoitopäätöksiä tehdessään noudattaa. Vastaavasti vastaavan lääkärin tulee kyetä **tosiasiallisesti** käytännössä näitä ratkaisuja sekä väestö- että yksilötasolla valvomaan, jotta yhdenvertaisuus hoidon saatavuudessa ja verovarojen kohdentamisessa toteutuu. Hoitoon ottamista ja palvelutarpeen arviointia koskeva **päätöksenteko ei saa olla näennäistä vastuuta**. Jotta hyvinvointialueella ja sen vastaavalla lääkärillä on **tosiasiallinen kyky vastata tehtävistään**, tulee hyvinvointialueella olla tätä varten henkilöstössään kattavasti eri erikoisalojen riittävä osaaminen. (StVM 16/2021)

Millä keinoin syntyy tosiasialliset vaikuttamismahdollisuudet johtamiseen ja valvontaan?

- 1) Organisatoriset vaikutusmahdollisuudet, esim. aluehallituksessa läsnä- ja puheoikeus, kuka on esimies, johtoryhmä
- 2) Esikuntatoiminnot, esim. laadun ohjaus
- 3) Raportointi
- 4) Valvontakyvykkyydet
- 5) Ohjausvaikuttavuus
- 6) Oma- ja ulkovalvontatoimet

Sisäinen valvonta

GRC –varmennustoiminnot

integroiduksi kokoelmaksi tehtäviä ja ominaisuuksia, joiden avulla organisaatio voi **saavuttaa strategiset tavoitteet** luotettavasti, kustannustehokkaasti, puuttua epävarmuuteen ja toimia avoimen rehellisesti

Hallinto (Governance)

Hyvän hallinnon tavoitteena on **suojata**

HYVa:een etua määrittelemällä toimintatapoja ja malleja yrityksen päätöksen tekoon, toimivaltuuksiin jne, joiden avulla organisaatiota johdetaan ja hallitaan HYVa:een ja sen asukkaiden eduksi pitkällä ja lyhyellä aikavälillä.

Hallinnointi- ja ohjaus- ja toimintajärjestelmä (ISO:9001) määrittelee hallituksen ja johdon roolit, velvollisuudet ja heidän suhteensa HYV:een eri intressitahoihin.

Riskien hallinta

Tunnistamisprosessi, analyysi ja reagointi. Minimoidaan HYVa:een tunnistettujen riskien haitalliset vaikutuksen strategisiin ja operatiivisiin tavoitteisiin. Varautuminen ennakoimattomiin riskeihin.

Compliance

Vaatimustenmukaisuus on joukko toimia, joilla varmistetaan **eri vaatimusten**, kuten lait, määräykset, **ohjeet**, sopimukset ja politiikat, **noudattaminen**.

Strategia ja sen tavoitteet

Tehokkuuden valvonta

Omavalvonta

Talouscontrollit

Tilintarkastus

Yhtenäinen käsitys käsitteistä koko yrityksessä
Talous GRC, IT GRC, Legal GRC ja Substanssi GRC

Johanna Sorvettula
Johtava lakimies
Lakiyksikkö

+358 9 771 2067, +358 50 472 1378
Johanna.Sorvettula@kuntaliitto.fi
www.kuntaliitto.fi

www.kuntaliitto.fi